19.9.2024
Rehn Teija

FINANSSIALA

Talousvaliokunta

HE 76/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirjanpitolain 1 ja 7 luvun muuttamisesta

Finanssiala esittää raja-arvojen noston oikeasuhtaista arviointia kansallisessa sääntelyssä

- Kokokriteerien muuttamisessa tulee ottaa huomioon finanssialan yhtiöiden lisääntyvän sääntelyn myötä kasvanut tarve saada asiakkailtaan kestävyys- ja tilinpäätöstietoja. Hallituksen esityksessä esitetyt raja-arvojen nostot kasvattavat epäsuhtaa finanssialan yritysten omien sääntelyvaatimusten täyttämiseksi tarvittavan tietotarpeen ja tiedon faktisen saamisen välillä listaamattomista yrityksistä. Tämä lisää finanssialan yritysten kustannuksia tietojen saamiseksi sekä voi aiheuttaa yrityksille ongelmia finanssipalveluiden saannissa.

- Kestävyysraportointivelvoitteen poistuminen vähintään 240:ltä nykyisin suuryritykseksi luokitellulta yritykseltä (vähintään 15 prosenttia suuryrityksistä) voi vaikuttaa niiden raportointivelvoitteiden vähenemisen ohella myös niiden liiketoimintamahdollisuuksien vähenemiseen, jos yrityksiä poistetaan toimitus- ja arvoketjuista puutteellisten kestävyystietojen takia.

- Listaamattomien suuryritysten raja-arvojen nostot jarruttavat sekä digitaalisen tilinpäätös- että kestävyysraportoinnin käyttöönottoa ja vakiintumista Suomessa. Vertailukohdaksi voidaan ottaa Suomen pörssilistatut yritykset (noin 130), jotka ovat digitaalisen kestävyys- ja tilinpäätösraportointivelvoitteen piirissä. Digitaalisen raportoinnin jarruttaminen vähentää myös myöhemmin käyttöön otettavan yhteisen eurooppalaisen yhteyspisteen, ESAP:n, hyödyntämistä.

- Pienyritysten nykyiset raja-arvot ovat Suomessa jo nykyisellääänkin komission delegoidussa direktiivissä (EU) 2023/2775 (komissiodirektiivi) asetettuja raja-arvoja suuremmat. Hallituksen esityksessä ehdotettu jäsenvaltioharkintaisen korotusoption maksimiraja-arvojen käyttöönotto laajentaa edelleen minimimääräisten tilinpäätöstietojen antajajoukkoa 13 prosenttia (n. 3.700 yritystä). Raja-arvojen nosto johtaa siihen, että finanssialan yrityksillä on jatkossa entistä suppeammat tilinpäätöstiedot myös tämän kokoisista asiakasyrityksistä mm. omien rahoituspäätöstensä perustaksi.

- Komissiodirektiivi ei välittömästi edellytä raja-arvojen nostamisen implementointia kansalliseen lakiin. Finanssiala ry (FA) esittää, että raja-arvojen nostoista päätettäessä otetaan oikeasuhtaisesti huomioon myös yllä olevat seikat.

- Kirjanpitolain 1 luvun yrityskokopykälien (4 a§, 4 b§ ja 4 c§) loogista järjestystä ja sisältöä on hyvä teknisesti selkiyttää.

FINANSSIALA

1 Kokokriteerien raja-arvojen nostaminen lisää epäsuhtaa finanssialan yritysten ja listaamattomien yritysten raportointivaateiden välillä ja vaikeuttaa tiedonsaantia yrityksistä

Kokokriteerien raja-arvojen muuttaminen kasvattaa osaltaan epäsuhtaa finanssialan yritysten ja kevyempien raportointivelvoitteiden piirissä olevien yritysten välillä. Sääntely velvoittaa yleisen edun kannalta merkittäviä finanssialan yrityksiä lisäämään kestävyys- ja tilinpäätöstietoja asiakasyritystensä osalta finanssialan yritysten eri raportointikehikoissa, joita ovat mm. tilinpäätös- ja vakavaraisuusraportointi. Raportointisääntelyn vähentämistä ei kokokriteerien nostamisella laajenneta näihin finanssialan yrityksiin.

Kokokriteerien raja-arvojen nostaminen lisää entisestään raportoinnin epäsuhtaa finanssialan yhtiöiden datatarpeiden kasvaessa niiden asiakasyrityksistä. Esimerkiksi pankeilta edellytetään tietoja kaikista niiden asiakkaista koosta riippumatta, eli myös asiakkaina olevista mikro- ja pk-yrityksistä. Näiden osalta pankkien täytyy perustaa tietonsa erilaisiin estimaatteihin ja proxeihin, mikä kasvattaa pankkien kustannuksia. Tietoja voidaan joutua keräämään myös kahdenvälisesti, mikä on raskasta molemmille osapuolille, niin yrityksille itselleen kuin pankeille. Jos tietoja ei ole saatavilla tai niiden hankkiminen vie aikaa, se voi vaikuttaa yrityksen mahdollisuuksiin saada erilaisia rahoitus- ja muita finanssipalveluita.

2 Kestävyysraportointivelvoitteen poistuminen voi vaikuttaa kyseisten yritysten raportointivelvoitteiden vähenemisen lisäksi myös niiden liiketoimintamahdollisuuksien vähenemiseen

Kestävyysraportointivelvoitteen piiriin tulisi hallituksen esityksen mukaisesti kuulumaan yhä harvempi nykyisistä listaamattomista suuryrityksistä. Nyt tarkasteltavana olevan komission delegoidun direktiivin muutosten implementointi kirjanpitolakiin siirtäisi vähintään 15 prosenttia (240 yritystä) listaamattomista suuryrityksistä listaamattomien pk-yritysten joukkoon. Oheinen hallituksen esityksen arvio sisältää pelkästään osakeyhtiöt. Tällöin ulkopuolelle jäävistä nykyisistä suuryrityksistä on jatkossa tarjolla vähemmän kestävyysdataa, jota tarvitaan mm. arvioitaessa sitä, onko yrityksen liiketoiminta ympäristön kannalta taksonomia- eli luokitusjärjestelmäkelpoista tai luokitusjärjestelmän mukaista toimintaa. Suomalaiset yritykset ovat tälläkin hetkellä suuruusluokaltaan voittopuolisesti mikro- tai pk-yrityksiä. Pk-yrityksiksi siirtyvien listaamattomien suuyritysten määrä on melkein kaksinkertainen verrattuna pörssin listayhtiöiden määrään.

Yritysten kestävyystiedot tulevat jatkossakin olemaan yhä tärkeämpi osa yritysten ulkoista raportointia. Puutteellisen kestävyystiedon takia toimituskumppaneina toimivia yrityksiä voidaan joutua vaihtamaan suuryritysten ja muiden kestävyysraportointivelvollisten yritysten toimitus- ja arvoketjuissa. Myös varmennetun kestävyystiedon puuttuminen voi vaikuttaa yritysten liiketoimintaan sekä niiden kasvuun ja kannattavuuteen.

FINANSSIALA

2.1 Markkinalähtöisesti pk-yrityksille tekeillä oleva vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardi on varmentamaton toisin kuin sääntelyn mukaiset kestävyysstandardit

Kestävyyssääntelyn ulkopuolella markkinalähtöisesti pk-yrityksille tekeillä olevan vapaaehtoisen raportointistandardin tietoja ei edellytetä varmennettavan kuten CSRD:n ja eurooppalaisen kestävyysraportointisääntelyn mukaista kestävyysraportointia. Näin annetut kestävyystiedot voivat olla riittämättömiä eikä niiden luotettavuudesta anneta takeita. Voi myös olla, että yrityksessä kestävyystietojen antaminen katsotaan tarpeettomiksi ja ne jäävät kokonaan antamatta.

3 Listaamattomien suuryritysten raja-arvojen kaavailtu nosto vähentää myös digitaalisen tilinpäätösraportoinnin lisääntymistä ja vakiintumista

Raja-arvojen noston myötä listaamattomien suuryritysten, joiden tulisi nykyisen kansallisen sääntelyn mukaisesti jatkossa julkistaa digitaalinen tilinpäätös digitaalisen kestävyysraportin ohella, määrä vähenee. Tämä osaltaan jarruttaa digitalisaatiohankkeen etenemistä ja kaavaillun yhteisen eurooppalaisen yhteyspisteen, ESAP:n, käyttöönottoa ja hyödyntämistä.

4 Pienyritysten nykyiset raja-arvot Suomessa ovat nyt jo komissiodirektiivin raja-arvoja suuremmat

Suomessa pienyritysten raja-arvot ovat jo nykyisellääkin komissiodirektiivissä ehdotettuja raja-arvoja korkeammat. Hallituksen esityksessä uusiksi kynnysarvoiksi ehdotetaan vielä komissiodirektiivin raja-arvoakin korkeampia, jäsenvaltioharkintaisen korotusoption maksimimääriä. Esityksellä lisätään entisestään niiden pienyritysten määrää, jotka antavat suppeammat tilinpäätöstiedot toiminnastaan yhä suuremman osuuden suomalaisista yrityksistä siirtyessä ns. suojasatamasäännösten piiriin. Jos hallituksen esitys pienyritysten raja-arvoista hyväksytään, tulevat pankit ja muut finanssialan yritykset jatkossa saamaan minimitilinpäätöstiedot omien rahoituspäätöstensä perustaksi yhä laajemmalta pienyritysjoukolta vähäisemmän kestävyysraportoinnin ja digitaalisen raportoinnin lisäksi.

Keskimäärin ehdotettujen korotettujen pienyritysrajojen sisään siirtyisi Suomessa n. 13 prosenttia lisää yrityksiä, kun taas keskimäärin Euroopassa kaikkien pienyritysten määrän kasvu hallituksen esityksen materiaalin perusteella olisi ainoastaan keskimäärin 9 prosenttia.

5 Kokokriteerien raja-arvojen muutos vaikuttaa kestävyysraportointivalmistelun it-hankkeisiin ja datan jatkuvuuteen

Muutokset kokokriteereissä voivat aiheuttaa muutoksia myös it-järjestelmissä. Uusien kokokriteerien implementoinnilla voi olla vaikutusta historiallisesti tarkasteltavaan tietoon, eli se voi aiheuttaa tietokantojen yhdistelyä ja muutoksia tietokantojen hallinnassa. Tätä ei ole otettu huomioon esimerkiksi hallituksen esityksen vaikutusarviossa.

FINANSSIALA

6 Kirjanpitolain 1 luvun yrityskokojen pykälien tekninen selkiyttäminen

Teknisenä muutoksena nykyisten KPL 1 4a§- 4 c§ pykälien määritelmien järjestys ”4 a § *Pienyritys, 4b§ Mikroyritys, 4 c § Suuryritys ja keskikokoinen yritys”* olisi hyvä selkiyttää pykälittäin loogisesti pienimmästä yrityskoosta suurimpaan. Ehdotus muutokseksi: 4 a § Mikroyritys, 4 b § Pienyritys- ja keskikokoinen yritys sekä 4 c § Suuryritys.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila